

ЛІТЕРАТУРА

1. Пилоян, Р.А. Мотивация спортивной деятельности /Р.А.Пилоян. - М., 1984.- с.5
2. Пуни А.Ц. Проблема личности в психологии спорта. М., 1980.- с 152.
3. Родионов А.В. Психолого-педагогические методы повышения эффективности решения оперативных задач в спорте: докт. дис. М., 1990.- гл.2.
4. Горбунов Г.Д. Влияние физических нагрузок на психические процессы: Канд.дис. Л., 1967.
5. Белкин, А.А. Идеомоторная подготовка в спорте /А.А.Белкин. - М., 1983.- п.1.2

АНОТАЦІЇ

АГРЕСИВНІСТЬ ЯК ОДИН ІЗ ПСИХОМОТОРНИХ ФАКТОРІВ

Ніна Лавор, Наталія Алексеева

Національний Університет Харчових Технологій

Однією з найважливіших проблем сучасної психології спорту є проблема вивчення та формування психомоторних здібностей спортсмена. Одним із психомоторних факторів є агресивність. Дослідження цього явища дає можливість проаналізувати дії спортсмена на фоні індивідуальних характеристик та внести свої корективи у тренувальний процес з метою покращення результатів. Актуальність даної теми дослідження полягає у необхідності емпіричного та теоретичного вивчення агресивності як психомоторного фактору спортсмена.

Ключові слова: Агресивність, психологія, спорт.

АГРЕССИВНОСТЬ КАК ОДИН ИЗ ПСИХОМОТОРНОГО ФАКТОРОВ

Нина Лавор, Наталья Алексеева

Национальный Университет Пищевых Технологий

Одной из важнейших проблем современной психологии спорта есть проблема изучения и формирования психомоторных способностей спортсмена. Одним с психомоторных факторов является агрессивность. Исследование этого явления дает возможность проанализировать действия спортсмена на фоне индивидуальных характеристик и внести свои корректировки в тренировочный процесс с целью улучшения результатов. Актуальность данного исследования заключается в необходимости эмпирического и теоретического изучения агрессивности как психомоторного фактора спортсмена.

Ключевые слова: Агрессивность, психология, спорт.

AGGRESSIVENESS AS ONE OF THE FACTORS PSYCHOMOTOR

Nina Lavaur, Natalia Alexeeva

National University of Food Technologies

One of the major problems of the modern sports psychology est exploring and promoting psychomotor abilities sportsmena. Odnim with psychomotor factors is. This phenomenon makes it possible to analyze the actions of the sportsman on a background of individual characteristics and make their adjustments in the training process in order to improve this study rezultatov. Aktualnost is the need of the empirical and theoretical study of aggressiveness as a psychomotor factor athlete.

Key words: Aggression, psychology, sport.

**ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ БІАТЛОНУ НА ЧЕРНІГІВЩИНІ
В ЧАСИ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ**

Микола Лазаренко

Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка

Постановка проблеми. Біатлон - це вид спорту, що складається з пересування на лижах чи лижоролерах та стрільби на вогневих рубежах із положення лежачи і стоячи.

Вважається, що сучасний біатлон виник в Норвегії, а його розвиток розпочався у 20-30 роках ХХ століття.

Поступово гонки на лижах зі зброєю удосконалювалися та проводилися у вигляді «гонок військових патрулів», які були включені до програми І-их зимових Олімпійських ігор 1924 року у французькому містечку Шамоні, як показові виступи з нагородженням спортсменів олімпійськими медалями.

Аналогічні змагання проводилися на ІІ, ІV та У зимових Олімпійських іграх. Їх видовищність перевершила очікувані результати.

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

У 1957 році міжнародний союз сучасного п'ятиборства та біатлону (УІПМБ) затвердив статус біатлону на міжнародній арені як самостійного виду спорту.

Офіційним «днем народження» біатлону вважається перший чемпіонат світу 1958 року в австрійському місті Заалфельд.

На VIII зимових Олімпійських іграх 1960 року у Скво-Веллі біатлону було надано статус олімпійського виду спорту.

Першим олімпійським чемпіоном з біатлону став швед К. Лестандер.

Провісником утворення біатлону в СРСР став перший чемпіонат Росії з біатлону на дистанції 30 км, що проводився у м. Свердловськ за участі лижників-гонщиків, що займалися «гонками патрулів».

Першу бронзову медаль з біатлону на Олімпійських іграх 1960 року для колишньої збірної команди СРСР завоював росіянин Олександр Привалов.

Першим олімпійським чемпіоном з біатлону серед спортсменів з колишнього СРСР став у 1964 році в австрійському Інсбруку росіянин Володимир Меланін.

Найтитлованишим біатлоністом колишнього СРСР є росіянин Олександр Тихонов, в активі якого 4 золоті олімпійські нагороди та 18 різних медалей чемпіонатів світу.

Першим з українських спортсменів взяв участь у зимових Олімпійських іграх 1968 року в Греноблі (Франція) Іван Суровцев.

Започаткував лік олімпійським медалям для України Іван Бяков, який у складі естафетної команди біатлоністів Радянського Союзу здобув золоту медаль на зимових Олімпійських іграх 1976 року в Інсбруку (Австрія).

Початком розвитку біатлону в Україні можна вважати січень 1963 року, коли в Харкові був проведений перший чемпіонат України з біатлону, де першим чемпіоном України став сумчанин Яків Дворський.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконується відповідно до зведеного плану науково-дослідної роботи Чернігівського національного педагогічного університету імені Т. Г. Шевченка «Дидактичні основи формування рухової функції осіб, які займаються фізичним вихованням і спортом» (№ державної реєстрації 0108U000854 від 19 лютого 2008 року), та згідно з напрямком держбюджетної теми «Методичні засади професійної підготовки майбутніх вчителів фізичного виховання до формування здорового способу життя сучасної молоді» (№ державної реєстрації 0110U000020 від 29 січня 2010 року).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До наукової розробки проблеми історії біатлону зробили вагомий внесок багато діячів сучасної спортивної науки, особливо це стосується Зубрилова Р.О. та Карленка В.П. Однак, можна зробити висновок, що досліджень і публікацій не достатньо.

Формулювання мети статті – викладення інформації з метою знати історію, проведення порівняльного аналізу щодо розвитку біатлону на Чернігівщині в часи Радянського Союзу і на сучасному етапі та зробити висновки щодо підвищення рівня розвитку біатлону на Чернігівщині.

Для досягнення цієї мети були визначені наступні завдання:

1. Проаналізувати стан досліджуваної роботи з літературних джерел.

2. Об'єктивно викласти історію.

Знайомство з матеріалами роботи дозволить розширити коло теоретичних знань і дасть можливість оцінювати рівень розвитку біатлону у порівнянні із сучасним рівнем. Отримані дані можна використовувати спортсменам, тренерам-викладачам спортивних шкіл, суддям та фахівцям з метою підвищення рівня розвитку біатлону.

Результати дослідження та їх обговорення. Наприкінці 50-их років біатлон почав розвиватися і в Чернігівській області. Чернігівська обласна рада добровільного спортивного товариства «Спартак» відкрила секцію лижних гонок, а згодом і біатлону. Спортсмени займалися в Чернігові на Валу та в урочищі "Кордівка", а згодом в урочищі "Яцево". Біатлоністи змагаються з бойовою зброєю калібру 7,62 мм.

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

У республіканських змаганнях з біатлону вперше беруть участь чернігівські лижники: Володимир Прокопович, Василь Іконніков, Володимир Колосов, Юрій Пода, Анатолій Масленніков, Григорій Косенко, Анатолій Поклад та Олександр Прядко. Ці спортсмени займаючись лижами освоювали техніку стрільби в біатлоні, а їхнім тренером був Казноха Віталій Францович. Всі вони представляли спортивне товариство «Спартак».

В середині 70-их років спартаківець Юрій Пода першим із чернігівчан виконує норматив майстра спорту Радянського Союзу.

У 1976 році в біатлоні замінено зброю калібру 6,5 мм на зброю 5,6 міліметрів. Зменшені також довжина відстані для стрільби до 50 метрів, а величина штрафного часу за кожний промах з двох до однієї хвилини. У зв'язку з цим значно підвищилась доступність біатлону для масових змагань, зменшилась його небезпечність, зросла видовищність та популярність.

Враховуючи географічні та кліматичні можливості Чернігівської області обласною радою «Спартак», у січні 1978 року, відкривається ДЮСШ із зимових видів спорту на новозбудованій лижній базі в урочищі «Яцево» м. Чернігова. В ДЮСШ діє два відділення: лижні гонки та біатлон. Відділення біатлону має своє представництво в Чернігові та Прилуках. В Чернігові працюють тренери з біатлону Горовий М.В., потім Татаренко П.І., а в прилуцькому відділенні ДЮСШ Прядко О.І., де йому допомагає вчитель середньої школи Шинкарчук В.В., а згодом і молодий тренер Тисенко С.Б., який закінчив свої виступи у біатлоні.

Біатлоністи області беруть участь у республіканських, і навіть у всесоюзних змаганнях.

Прилуцькі біатлоністи досягають неабияких успіхів. А найкращі серед них Р. Кебенко, В. Цибенко та В. Власенко стають переможцями всеукраїнських змагань. І хоч умови для підготовки біатлоністів у Прилуках були не якісними: 50-ти метровий стрілецький тир у міському військкоматі та біг навколо нього по асфальту, лижна підготовка проводилася на околиці міста, а лижоролерна – на небезпечній автомобільній дорозі за містом чи на стадіоні на бігових доріжках, значна кількість прилуцьких біатлоністів стає призерами республіканських змагань, серед них: А. Антоненко, В. Діденко, С. Тисенко, В. Правдивець, М. Перепелиця, П. Пшеничний, В. Біліченко, В. Власенко, М. Зоц, М. Ворчак, О. Грицай, В. Бойко, В. Мосципан, а найталановитіші із них О. Сич, В. Фесик та О. Ворчак виконують нормативи майстрів спорту Радянського Союзу.

В ці роки у сільському спортивному товаристві «Колос» теж почали розвивати біатлон. Проводились обласні змагання ФСТ «Колос», в т.ч. серед навчальних закладів, переможцем яких став юний біатлоніст із Городнянського району Микола Семеняко, котрий став призером всеукраїнських змагань «Колос».

З середини 70-их років біатлон в Чернігівській області успішно розвивається і в студентському добровільному спортивному товаристві «Буревісник», а найсильніші біатлоністи «Буревісника» М. Лазаренко та Ю. Богдан стають чемпіонами області і призерами всеукраїнських змагань, а тренерами тут працюють Макарчиков М.І., а потім Пеньковець В.І. Біатлоністи Чернігівського «Буревісника» Лазаренко М. та Богдан Ю. входять до складу команди республіканської ради.

У 1978 році біатлоністи переходять на змагання з малокаліберної зброї 5,6 мм. Біатлон як вид спорту постійно розвивається, удосконалюється та змінюється.

Державний тренер Радянського Союзу в Україні Зорін Б.М. формує збірну команду України, яка здатна конкурувати зі збіркою Росії. Вимоги Зоріна Б.М. стають необхідною умовою у підготовці спортсменів високого класу в Україні, що значно покращує досягнення українських біатлоністів та на довгі роки стимулюють біатлоністів Чернігівщини, які завжди з повагою ставились до Зоріна Б.М. Невипадково останні роки він доживав на Чернігівщині, де і покоїться його прах.

У 1981 році Лазаренко М.Г. починає працювати тренером з біатлону в ДЮСШ із зимових видів спорту на Чернігівській лижній базі «Спартак». Він за короткий період зумів облаштувати нове стрільбище на 10 установок та придбати установки для стрільби, а його вихованці стають переможцями та призерами республіканських змагань. Серед них: Ющенко В., Лепеха І., Мисенко М., Сучок В., Губенко І., Тимченко С., Ларченко С. та Прищепа Т. яка до того ж була учасницею першого чемпіонату Радянського Союзу з біатлону серед жінок у російському м.

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

Солікамськ, а очолював делегацію збірної команди України на цьому чемпіонаті Лазаренко М.Г.

Біатлонна Чернігівщина динамічно набирає обертів і тому саме Чернігівській обласній федерації була довірена організація і проведення всесоюзного семінару для тренерів з біатлону в 1985 році в якому взяли участь відомі в усьому світі тренери Радянського Союзу.

З метою активізації розвитку біатлону обласна федерація використовує різні методи та форми роботи. Тренер Лазаренко М.Г. на базі с/ш № 31 у м. Чернігові організовує спеціалізований клас, де займаються біатлоном юнаки. Вихованці спецкласу: Павленок С., Лисенко В., Кришковець О., Маслов В. стають переможцями та призерами республіканських змагань, а Павленок С. входить до складу збірної команди України.

У 1983 році будується спартаківська лижна база зі стрілецьким тиром у м. Прилуки.

У 1986 році у Прилуцькому відділенні Чернігівської ДЮСШ із зимових видів спорту товариства «Спартак» починає працювати досвідчений спортсмен, поміркований тренер Зоц М.М.

У 1987 році об'єднуються спортивні товариства профспілок в одне спортивне товариство. В Чернігові, за ініціативи першого секретаря обкому партії Палажченка Л.І. реконструюється лижна база в урочищі «Яцево»: будується готель, їдальня, спортивна та тренажерна зали, 5-ти кілометрова лижоролерна траса, відновлювальний центр та за наполяганням Лазаренка М.Г. - стрільбище на 22 установки з підходом лижоролерної траси і кімната для зберігання зброї.

У 1989 році Лазаренко М.Г. обирається директором спортивної школи і ставить завдання для себе і своїх підлеглих: перетворити спортивну школу на «кузню» підготовки спортсменів високого класу. Лазаренко М.Г. обирається головою обласної федерації біатлону, він з метою підвищення своєї кваліфікації бере активну участь у суддівстві республіканських змагань та Спартакіади народів СРСР, а з метою створення умов у Чернігові забезпечує стрільбище, новими на той час, 22-ма установками привізши їх із Новосибірська. Для якісної підготовки до змагань Лазаренко М.Г. додатково залучає кошти з різних джерел і відряджає на навчально-тренувальний збір "Перший сніг" 80 спортсменів на Урал, а 40 – в Карпати. В цей час розпадається Радянський Союз на незалежні держави. У м. Суми проводяться всеукраїнські змагання з біатлону у яких беруть участь чернігівські спортсмени після централізованої підготовки на Уралі. Успіх чернігівських біатлоністів був неймовірним, більшість із них стають чемпіонами, а інші – призерами. Майже вся збірна команда України почала складатись із біатлоністів Чернігівщини, а тренерами збірної України починають працювати Зоц М.М. та Тисенко С.Б.

У 1990 році Чернігівська ДЮСШ із зимових видів спорту отримує статус СДЮШОР з лижного спорту, директор Лазаренко М.Г. запрошує в Чернігів на роботу із Прилук тренера Зоца М.М. та молодого тренера Ворчака О.В. і створює їм необхідні умови для роботи.

В Чернігівській області значно активізується розвиток біатлону.

Висновок. В даній статі викладена історія біатлону на Чернігівщині в часи Радянського Союзу, яка дає можливість знати, проводити аналіз та вносити пропозиції щодо покращення розвитку біатлону.

Перспективи подальших розробок полягають в уточненні інформації та висвітленні матеріалів щодо розвитку біатлону в часи незалежної України.

ЛІТЕРАТУРА.

1. Зубрилов Р. А. Стрелковая подготовка биатлониста: [монография] / Р. А. Зубрилов. // – К., 2010. – С. 14-24.
2. Карленко В.П. Українському біатлону 45 років /В.П. Карленко. – К., 2008.
3. Biathlon; Leistung – Training – Wettkampf; ein Lehrbuch für Trainer, Übungsleiter und Aktive / (Hrsg. von Klaus Nitzsche). – Weisbaden: Limpert, 1998. – S. 1-10.
4. Все про біатлон // Офіційний сайт Федерації біатлону України <http://www.biathlon.com.ua/>
5. Загурский Н.С. Современные тенденции развития биатлона и пути оптимизации процесса подготовки биатлонистов высокой квалификации / Н.С. Загурский, Л.А. Гурьев, А.Н. Куракин // Спортивная и оздоровительная направленность занятий лыжным спортом, сб. науч.тр. – Омск: Изд-во СибАФК, 2001. – С. 60-69.

IV. НАУКОВИЙ НАПРЯМ

6. Зубрилов Р.А. Тенденции развития мирового биатлона и уровень подготовленности команды Украины по биатлону в начале Олимпийского цикла 1998-2002 годов: метод. рекомендации / Р. А. Зубрилов. – К.: ГНИИФКС, 1999. – 36 с.
7. Савицкий Я.И. Биатлон / Я.И. Савицкий. – М.: Физкультура и спорт, 1981. – 168 с.

АНОТАЦІЇ

ІСТОРИЯ РАЗВИТКУ БІАТЛОНУ НА ЧЕРНІГІВЩИНІ В ЧАСИ РАДЯНСЬКОГО СОЮЗУ

Микола Лазаренко

Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка

У статті розглядається актуальність історії розвитку біатлону на Чернігівщині в часи Радянського Союзу, як фактору впливу на тенденції розвитку біатлону на Чернігівщині в умовах сьогодення, адже наявність даного матеріалу дасть можливість не тільки знати історію, але й порівнюючи з рівнем розвитку біатлону на сучасному етапі зробити необхідні висновки, щодо матеріально-технічного оснащення спортсменів, тренерів, стрільбищ, дистанцій з метою підвищення рівня розвитку біатлону на Чернігівщині.

Ключові слова: розвиток біатлону, лижі, калібр, стрільба, дистанція, Чернігівщина, тренери, біатлоністи.

ИСТОРИЯ РАЗВИТИЯ БИАТЛОНА НА ЧЕРНИГОВЩИНЕ ВО ВРЕМЯ СОВЕТСКОГО СОЮЗА.

Николай Лазаренко

Черниговский национальный педагогический университет имени Т.Г. Шевченко

В статье раскрывается актуальность истории развития биатлона на Черниговщине во времена Советского Союза, как фактора влияния на тенденции развития биатлона на Черниговщине в нынешних условиях, что дает возможность не только знать историю, но и сравнивая с уровнем развития биатлона на современном этапе сделать необходимые выводы в отношении материально-технического обеспечения спортсменов, тренеров, стрелбищ, дистанций с целью повышения уровня развития биатлона на Черниговщине.

Ключевые слова: развитие биатлона, лыжи, калибр, стрельба, дистанция, Черниговщина, тренеры, биатлонисты.

THE HISTORY OF THE DEVELOPMENT OF BIATHLON IN CHERNIHIV DURING THE SOVIET UNION.

Mykola Lazarenko

Chernihiv State Pedagogical University named after Taras Shevchenko

The article deals the history of the relevance of biathlon in Chernihiv in the Soviet Union, as a factor of influence on trends in the development of biathlon in Chernihiv in the current mustache, which makes it possible not only to know the history, but comparing it with the level of development of the modern biathlon etape necessary conclusions regarding materialno and technical support of athletes, coaches, strilbisch, distantsiy in order to improve the development of biathlon in Chernihiv.

Key words: development of biathlon, skiing, shooting, distance, Chernihiv, coach, biathletes.

ЮРІЙ ГНАТОВИЧ КОЗЛОВСЬКИЙ – ЗАСНОВНИК ШКОЛИ БІГУНІВ НА ДОВГІ ДИСТАНЦІЇ НА ВІННИЧЧИНІ

Михайло Лозовик, Римма Дубовік, В'ячеслав Мірошніченко

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського;

Вінницький національний політехнічний університет

Постановка проблеми. Важливим фактором успішної реалізації завдань фізичного виховання є збереження набутого досвіду минулих поколінь. Досвід видатних особистостей, які працювали у галузі фізичної культури допоможе уникати помилок та знаходити оптимальні шляхи реалізації завдань фізичного виховання.

Завдання дослідження. Дослідити здобутки Заслуженого тренера України, професора Козловського Юрія Гнатовича.

Методи дослідження. Теоретичний аналіз та узагальнення літературних джерел, наукових джерел та матеріалів біжучого архіву Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.